AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
NƏQLİYYAT, RABİTƏ VƏ YÜKSƏK TEXNOLOGİYALAR NAZİRLİYİ
DÖVLƏT MÜLKİ AVİASİYA AGENTLİYİ

ƏMR

№ 11/1

Bakı şəhəri "06" iyul **2018-ci il**

Sənədlərin reviziyalarının təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının mülki aviasiya sistemində sənədləşmənin ICAO və Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması məqsədi ilə, Çikaqo Konvensiyasının 37-ci maddəsinin tələblərinə müvafiq olaraq aşağıdakı sənədlərin reviziyalarının qüvvəyə minməsi zəruridir. Həmin düzəlişlərin təsdiq edilməsi məqsədi ilə "Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi haqqında Əsasnamə"nin 5.6.6-cı bəndini rəhbər tutaraq, **əmr edirəm:**

1. 06 iyul 2018-ci il tarixindən aşağıdakı sənədlərin reviziyaları təsdiq edilsin.

	Sənəd		Qüvvəyə minmə tarixi
	Sənədin nömrəsi	Sənədin adı	
1	HB-GM-003	Personnel Licensing Inspector Handbook	Nəşr №2-dd.01.05.2018 rev.1 dd.06.06.2018
2	HB-GM-004	Aeromedical İnspector Handbook	Nəşr №2-dd.04.05.2018
3	HB-GM-005	Dangerous Goods Inspector Handbook	Nəşr №2-dd.10.05.2018
4	HB-GM-006	Operations Inspector Handbook	Nəşr №2-dd.11.05.2018
5	HB-GM-007	Airworthiness Inspector Handbook	Nəşr №1-Rev.1.7 dd.03.07.2018
6	HB-GM-008	Aerodrome Inspector Handbook	Nəşr №2-dd.14.05.2018
7	HB-GM-010	Surveillance and Safety Resolution Handbook	Nəşr №2-dd.21.06.2018
8	AAR-ANS-002	АПА-Обслуживание Воздушного Движения (ОВД(ATS))	Nəşr №3.-Rev.3-17.04.2018
9	AAR-ANS-003	AAR-Aeronautical Charts	Nəşr №1-Rev.2-06.07.2018
10	AAR-ANS-005	AAR-AERONAUTICAL INFORMATION SERVICE	Nəşr №1.1.-Rev.4-17.04.2018
11	AAR-ANS-007	AAQ-Radiomübadilə Qaydaları-az	Nəşr №1-Rev.1-17.04.2018
12	AAR-ANS-007	AAR-Radiotelephony Manual-en	Nəşr №1-Rev.1-17.04.2018
13	AAR-ANS-008	АПА-Метеорологическое Обеспечение Авиации (МОА)-ru	Nəşr №2-Rev.1-21.06.2018
14	AAR-ANS-009	AAR-Units Of Measurement (UOM)	Nəşr №1-Rev.1-17.04.2018
15	AAR-ANS-010	АПА-Авиационная электросвязь-Использование авиационного радиочастотного спектра	Nəşr №1-Rev.1-07.04.2018
16	AAR-ANS-011	АПА-Авиационная электросвязь-Системы наблюдения и предупреждения столкновений	Nəşr №1- Rev.1-07.04.2018
17	AAR-ANS-012	АПА-Авиационная электросвязь Системы речевой связи	Nəşr №1-Rev.1-07.04.2018

18	AAR-ANS-013	АПА-Авиационная электросвязь Системы передачи цифровых данных	Nəşr №1-Rev.1-07.04.2018
19	AAR-ANS-014	AAR-Instrument Flight Procedure Design (IFPD)-en	Nəşr №1-Rev.1-17.04.2018
20	AAR-ANS-015	АПА-Организация Воздушного Движения (ОрВД)-ru	Nəşr №1-Rev.1-17.04.2018
21	AAR-ANS-016	АПА-Разработка Летных Процедур-ru	Nəşr №1-Rev.1-17.04.2018
22	AAR-ANS-017	АПА-Требование к Профессиональной Подготовке Персонала по Электронным Средствам для Обеспечения Безопасности Воздушного Движения (ATSEP) при Эксплуатации Радиотехнического Оборудования и Связи в Гражданской Авиации	Nəşr №1-dd.22.12.2017
23	AAR-GM-001	AAQ-rın işlənib hazırlanma və dəyisdirilmə qaydaları-az	Nəşr №1-Rev.2-25.04.2018
24	AAR-GM-001	АПА-Процедура Разработки и Изменений АПА-ru	Nəşr №1-Rev.2-25.04.2018
25	AAR-GM-002	AAQ-Administrativ Əməliyyatlar	Nəşr №1-Rev.1-25.04.2018
26	AAR-OPS-001	AAR-OPS 1-en	Nəşr №3-Rev.2-25.04.2018
27	AAR-OPS-002	AAR-OPS 3-en	Nəşr №1-Rev.3-25.04.2018
28	AAR-OPS-003	AAQ-AMC & IEM to AAR-Ops-1-az	Nəşr №1-Rev.1-25.04.2018
29	AAR-OPS-005	AAQ-FSTD (A) Uçuşu imitasiya edən təlim qurğuları (təyyarə)-az	Nəşr №1-Rev1-25.04.2018
30	AAR-OPS-006	AAQ-FSTD (H) Uçuşu imitasiya edən təlim qurğuları (helikopter)-az	Nəşr №1-Rev1-25.04.2018
31	AAR-OPS-007	AAQ-FSTD (A)(H) Uçuşu imitasiya edən təlim qurğulari (STD.FSTD)(JAA AGM Sec 6 Part 2 rev 01.02.2008)-az	Nəşr №1-Rev.1-25.04.2018
32	AAR-OPS-009	AAR-Flight Dispatch-en	Nəşr №1-16.04.2018
33	AAR-PEL-001	АПА-FCL GEN-ru	Nəşr №2-Rev.4-16.05.2018
34	AAR-PEL-002	АПА-FCL 1 (A)-ru	Nəşr №1-Rev.2-16.05.2018
35	AAR-PEL-003	АПА-FCL-2 (H)-ru	Nəşr №1-Rev.2-16.05.2018
36	AAR-PEL-004	AAQ-FCL-3 Aviasiya Personalının (Heyətlərin)Tibbi Müayinəsi	Nəşr №1-Rev.5-16.05.2018
37	HB-GM-013	Application and Granting Exemptions Handbook	Nəşr №2-dd.03.05.2018
38	HB-GM-014	Mandatory Occurrence Reporting (MOR) System Handbook-en	Nəşr №1 Rev.1-dd.03.May.2018
39	HB-OPS-002	Extended Diversion Time Operations (EDTO) Handbook -en	Nəşr №2.-dd.03.May.2018
40	PC-CRT-001	Procedure for maintenance and storage of the Civil Aircraft State Register	Nəşr №2-dd.03.05.2018
41	PH-CRT-001	Air Operator Certification (AOC) Advisory Pamphlet	Nəşr №2-dd.03.05.2018
42	PH-CRT-003	The AAR-147 maintenance training organization (MTO) Approval Advisory Pamphlet	Nəşr №2-dd.03.05.2018

2. Göstərilən sənədlərin yenilənmiş versiyaları Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin rəsmi saytında yerləşdirilsin.

3. Əmrin icrasına nəzarət direktorun müavini Hacıağa Əliyevə həvalə edilsin.

Direktor **Arif Məmmədov**

Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin
direktorunun
06 iyun 2018-ci il tarixli 11/1 №-li
Əmri ilə təsdiq edilmişdir

AZƏRBAYCAN AVİASİYA QAYDALARI – UÇUŞU İMİTASİYA EDƏN TƏLİM QURĞULARI (STD / FSTD)
(AAQ –FSTD (A)(H))

(JAA AGM Sec 6 Part 2 rev 01.02.2008)
Hissə İki: Prosedurlar

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi

Sənəd № AAR-OPS-007

Nəşr № 01

Qüvvəyə minmə tarixi: 01 yanvar 2010-cu il

1 №-li 25 aprel 2018-ci il tarixli Dəyişiklik

Bakı şəhəri

https://www.caa.gov.az

Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD),
Hissə İki: Prosedurlar

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ

FƏSİL 1 - HAZIRKI SƏNƏD ÜÇÜN ƏSAS

FƏSİL 2 - UÇUŞ TƏLİMİ/ UÇUŞU İMİTASİYA EDƏN TƏLİM QURĞULARI VƏ TƏŞKİLAT

FƏSİL 3 - YOXLAMA HEYƏTİNİN TƏLİM VƏ TƏCRÜBƏSİ

STD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN TƏYİN EDİLMƏSİ

FƏSİl 4 - UÇUŞ TƏLİMİ VƏ YA UÇUŞU İMİTASİYA EDƏN TƏLİM QURĞUSUNUN İLKİN İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİ ÜZRƏ PROSEDURLAR

FƏSİl 5 - STD/FSTD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN FƏRQLİLİYİ ÜZRƏ PROSEDURLAR

FƏSİL 6 - STD/FSTD-NİN DÖVRİ İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİ ÜZRƏ PROSEDURLAR

FƏSİL 7 - AGENTLIK TƏRƏFİNDƏN STD/FSTD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNƏ DƏYİŞİKLİK EDİLMƏSİ, MÜVƏQQƏTİ DAYANDIRILMASI VƏ LƏĞV EDİLMƏSİ

TƏNZİM LƏMƏ

FƏSİL 8 - TƏLƏB VƏ İSTİSNALAR

FƏSİL 9 - UYĞUNLUĞUN QƏBUL EDİLƏN VASİTƏLƏRİ, TƏSRİFLƏNDİRİCİ VƏ İZAHEDİCİ MATERİAL VƏ MÜVƏQQƏTİ TƏLİMAT VƏRƏQƏLƏRİ

FƏSİL 10 - İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN TƏSDİQİ VƏ QƏBUL EDİLMƏSİ

STANDARTLAŞDIRMA

FƏSİL 11 - STD/FSTD STANDARTLAŞDIRMA QRUPLARI (STD/FSTD ST) TƏRƏFİNDƏN SƏFƏRLƏRİN KEÇİRİLMƏSİ PROSEDURLARI və DMAA-nın ƏMƏLİYYATLARI BÖLMƏSİNİN TƏLƏB ETDİYİ NƏZARƏT FƏALİYYƏTİ

FƏSİL 12 - STD/FSTD AUDİTİNDƏN SONRA HAKİMİYYƏT VƏ ÜAH ARASINDA MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ PROSEDURLARI

ƏLAVƏLƏR VƏ STANDART SƏNƏDLƏR

ƏLAVƏ 1 YOXLAMALAR; İLKİN VƏ DÖVRİ STD/FSTD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN TƏYIN EDILMƏSI
ƏLAVƏ 2 KEYFİYYƏT SİSTEMİ
ƏLAVƏ 3 STD/FSTD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİ ÜZRƏ SERTİFİKAT
ƏLAVƏ 4 ÜAH-ın STD/FSTD QİYMƏTLƏNDİRMƏ HESABATI
ƏLAVƏ 5 STD/FSTD KVALİFİKASİYASININ NÖMRƏLƏMƏ SİSTEMİ

FƏSİL 1 HAZIRKI SƏNƏD ÜÇÜN ƏSAS

1.1 Hazırki sənəd (1990-cı ilin sentyabr ayında Kiprdə bağlanmış) imzalamış Avropanın Mülki Aviasiya DMAAləri Ümumi Aviasiya DMAA-larinin sənədidir. "Razılaşmaları" imzalayan tərəflər üzərlərinə hava gəmisinin təhlükəsizliyi ilə bağlı bütün məsələlər üzrə əməkdaşlıq etmək və Ümumi Aviasiya Tələblərini (ÜAT) və ədalətli və davamlı qaydada aidiyyəti prosedurları yerinə yetirmək öhdəliyi götürmüşlər.

1.2. Razılaşmalarda müəyyən edilən məqsədlər arasında DMAAlər arasında ikili standartlara yol verməmək, xidmətlər mübadiləsinə yardım etmək və Üzv Dövlətlər vasitəsilə təhlükəsizliyin dayanaqlı yüksək səviyyəsinə nail olmaq qərarları yer alır. Razılaşmalar sənədi bütün DMAAlərin üzərinə aşağıdakı öhdəlikləri qoyur:
- Texniki nəticələri yalnız bütün DMAAləri razı salan qaydada bir dəfə əldə etməyi mümkün edən prosedurların müəyyən edilməsində iştirak;
- ÜAT-lara uyğungəlməni yoxlayan zaman bu prosedurları qəbul etmək və tətbiq etmək;
- ÜAH standartlaşdırma (və başqa) qruplara ezamiyyə edilmələri üçün ekspertlərlə təmin etmək üçün əlindən gələni etmək.

1.3 Hazırkı Ümumi Yerinə yetirmə Prosedurlar DMAAlər tərəfindən AAQ-STD/FSTD müddəalarının yerinə yetirilməsində istifadə edilməli olan prosedurları müəyyən etmək məqsədilə bu öhdəliklərin birinci və ikincisinə cavab vermək üçün tərtib edilib. Başlıca olaraq bu prosedurlar DMAAlərin istifadəsi üçün nəzərdə tutulub, lakin onlardan bu sahə üzrə maraqlanan şəxslər tərəfindən əldə edilməsi, yaxud geniş şəkildə məlumatlı olmaq üçün istifadə edilməsi mümkündür. Prosedurlara təcrübə, şərh və ya ÜAH-a təqdimat müstəvisində vaxtaşırı düzəliş ediləcəkdir.

1.4. AAQ-STD 1A-nın əsas məzmunu Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının (İCAO) "Uçuş Trenajorlarının Kvalifikasiyası üzrə Meyarlar Təliminə" (1995-ci ildə düzəliş edilmiş) əsaslanır. ÜAT STD / FSTD standartlarının yerdə qalan hissəsi DMAA-lar və sənayedən olan ekspertlərdən ibarət işçi qrupları tərəfindən işlənib hazırlanmışdır.

FƏSİL 2 UÇUŞU İMİTASİYA EDƏN TƏLİM QURĞULARI VƏ TƏŞKİLAT

2.1 Giriş

2.1.1 Aşağıdakı siyasət Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD-lar) ilə bağlıdır. Digər qurğu və əlaqəli fəaliyyətləri daxil etmək üçün STD/FSTD-ları idarə edən ÜAH əsasnamələri vaxt keçdikcə genişləndirilir, beləliklə də hazırkı sənədin məzmunu lazım gəldikdə genişləndiriləcək və ya dəyişdiriləcək.

2.1.2. Bütün hallarda, AAQ-STD /FSTD-nin razılaşdırılmış yerinə yetirmə tarixinədək mövcud milli tələblər Üzv Dövlətlərinə tətbiq edilməkdə davam edə bilər.

2.2 Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD-lər) üçün ÜAH Siyasəti

2.2.1 ÜAH siyasəti mülki hava gəmilərinin istismarında təhlükəsizliyi təmin etmək, mülki aviasiyanın təkmilləşdirilməsi üçün çalışmaq və STD/FSTD-lərlə bağlı tələblərin Üzv DMAAlər tərəfindən ÜAH boyu davamlı şəkildə şərh edilməsi və həyata keçirilməsini təmin etmək üçün ən yaxşı, məntiqli və istifadəsi mümkün olan STD/FSTD standartlarını təşviq və təmin etməkdən ibarətdir. Bu baxımdan:

a. DMAAlər tənzimləyici STD/FSTD qiymətləndirmələrinin tələb olunan ÜAH STD/FSTD kvalifikasiya proqramının təmin edilməsinə məsuliyyət daşıyırlar;
b. DMAA orqanları STD/FSTD Kvalifikasiyalarının verilməsinə/müddətinin uzadılmasına/dəyişdirilməsinə/müvəqqəti dayandırılmasına/ləğv edilməsinə məsuliyyət daşıyırlar.
c. DMAA orqanları hazırkı sənəddə müəyyən edilən AAQ-STD/FSTD tələb və prosedurlarının ümumən başa düşülməsi üzrə tələb keçmiş müvafiq təcrübəyə malik işçi heyətindən istifadə edəcəkdir;
d. CJAA hər bir DMAAin təcrübəli STD/FSTD-lərin ən son tarixə reyestrini təqdim edəcəyi mərkəzi məlumat bazasını təmin edəcəkdir.
e. DMAA orqanları hazırkı sənəddə dərc edilən prosedurlara uyğun çalışan STD/FSTD Standartlaşdırma Qrupları (STD/FSTD ST) ilə əməkdaşlıq edəcəkdir.

2.3 Təşkilat

2.3.1. ÜAH ezamiyyə olunan, tam ştatlı və ya yarım-ştat işçilərdən ibarət heyətə malikdir. DMAAlərin ezamiyyə olunan yarım-ştat işçiləri Əməliyyatlar üzrə Direktorun rəhbərliyi ilə Əməliyyatlar Bölməsini özünə daxil edən ÜAH Qərargahının işçi heyətini yaradır.

2.3.2. DMAAlərin və həmçinin sənayenin rəy və təcrübələri STD/FSTD alt-komitələrində, işçi qruplarında, qruplarda, Rəhbər Qrupda (STD/FSTD SG) işləmək üçün ezamiyyə olunan yarım-ştat işçi heyəti tərəfindən təmsil olunurlar. Hər bir ÜAH Üzv ölkə STD/FSTD SG-də təmsil olunmaq hüququna malikdir.

2.3.3 Əməliyyatlar üzrə Direktora müvafiq mütəxəssis məsləhəti və yardımı göstərilməsi, STD/FSTD Rəhbər Qrupu başlıca olaraq DMAA və sənaye nümayəndələrindən ibarət olaraq yaradılacaq. STD/FSTD Rəhbər Qrupu dövrü şəkildə çağırılacaq.

2.3.4 Əməliyyat üzrə Direktor və ya onun təyin etdiyi nümayəndə müstəqil iştirakçı qismində STD/FSTD SG-nin yığıncaqlarında iştirak edə bilərlər və STD/FSTD SG Direktora məsləhət verən və yardım edən müddətdə o, öz konkret funksiyaları daxilində həmin məsləhətə əməl etmək məcburiyyətində deyil.

FƏSİL 3 (təhlil 1): YOXLAMA HEYƏTİNİN TƏLİM VƏ TƏCRÜBƏSİ

3.1 Ümumi

3.1.1 Uçuşu İmitasiya edən və ya Uçuş Təlimi Qurğularının qiymətləndirilməsi prosesinə cəlb edilən bütün inspektorlar lazımi qaydada təlim keçməli, ixtisas və təcrübəyə malik olmalıdırlar. Qiymətləndirmədə çətin və sürətli qaydalardan istifadə edilməməlidir, çünki hər bir DMAAin xüsusi durumu fərqli olacaqdır. Buna baxmayaraq, ən əhəmiyyətlisi ondan ibarətdir ki, hər bir halda inspektor öz təcrübəsi və personal vasitəsilə STD/FSTD operatorunun baş personalını peşəkarlıq baxımından idarə etməlidir. Bu cür halda buraya təlim menecerləri daxil olmaqla şirkətin prosedur və standartlarının yaradılmasına məsuliyyət daşıyan şəxslər də daxildir.

3.2. STD/FSTD İnspektorlarının təlimi

3.2.1 Hər bir DMAA inspektorların STD/FSTD-ləri həm obyektiv, həm də subyektiv qiymətləndirmələri məqsədilə onlar üçün təlim proqramı işləyib hazırlamalı, dərc etməli və nəzarətdə saxlamalıdır.

3.2.2. Təyin edilməzdən əvvəl bütün inspektorlar tələb olunan təlim proqramını uğurla başa vurmalıdırlar.

3.2.3. DMAA İnspektorun təyin edilməsinə zəmin yaradan əvvəlki təcrübəsi haqda sənədlə birgə İnspektorlar tərəfindən keçilməli olan bütün təlimlər haqda sənədləri özündə saxlamalıdır.

3.2.4. İnspektorlar üçün təlim proqramına onların yerinə yetirdikləri rola və təlimata uyğun olaraq aşağıdakılar daxildir:

(i) Onların yoxlama vəzifələrinə uyğun gələn milli tələblər;
(ii) Müvafiq İCAO sənədləri;
(iii) AAQ-STD, aidiyyəti ÜAT-lər və Ümumi Yerinə yetirmə Prosedurları (JİP);
(iv) AAQ-STD operatorunun Keyfiyyət Sistemlərinin auditi

3.3 Təlim Kursları

3.3.1 İstifadəsi mümkün olan resursları vasitəsilə ÜAHK yeni STD/FSTD inspektorları üçün yararlı təlim kursu təşkil etməlidir. Bu kurs istənilən DMAAin konkret təlimini əvəz etməyə cəhd göstərməyəcək, əksinə tələb olunan baza bilgisi ilə təmin edəcəkdir.

3.3.2. ÜAH DMAAlərinin üzərinə həm pilot, həm də texniki STD/FSTD inspektorları üçün istehsalatdan ayrılmadan təlim keçirilməsi və əlaqələndirilməsi məsuliyyəti düşür.

FƏSİL 4 UÇUŞ TƏLİMİ VƏ YA UÇUŞU İMİTASİYA EDƏN TƏLİM QURĞUSUNUN İLKİN İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN TƏYİN EDİLMƏSİ ÜZRƏ PROSEDURLAR

4.1 Ümumi

4.1.1 AAQ-STD şərtləri üzrə STD/FSTD kvalifikasiyaya aparıb çıxardan ilkin qiymətləndirməni tələb edəcəkdir. Tələb edilən proses iki fərqli mərhələdə yerinə yetirilir. Birincisi, yoxlama STD/FSTD-nin tələblərə uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyən etmək üçün aparılır. Bu "texniki nəticə"dir və qiymətləndirmə qrupunun hesabatında xülasəsi verilir. İkinci mərhələ "hüquqi nəticə"dir və STD/FSTD-nin verilməsi (və ya imtina edilməsi) ilə bağlıdır. Hüquqi nəticə DMAAin tanımasını təsdiq, yaxud rədd edir. Bütün hallarda ayrı-ayrı Şöbə Rəhbərləri təyin edilməlidir və onların şəxsi məsuliyyəti altında STD/FSTD kvalifikasiyası verilir.
4.1.2. "Razılaşmaların" bu proses ərzində DMAAin iki ayrı-ayrı rolun hər birində fəaliyyətini aydınlaşdırmaları böyük əhəmiyyətə malikdir. Texniki nəticə zamanı DMAA ÜAH üzvü kimi fəaliyyət göstərir; hüquqi nəticə zamanı isə o, milli imkan baxımından çıxış edir. Bu fərqlilik hazırkı JİP mətnində "olmalı", "edilməli" sözlərindən istifadəyə rəvac verir. Texniki nəticə ilə bağlı məsələlərdə DMAA hazırkı JİP-də verilən prosedurlara əməl etməlidir, lakin DMAAin hüquqi nəticəsi ilə bağlı qərarı ÜAH idarəetməsinə daxil edilə bilməz.

4.1.3. Aşağıdakı 4.2.1 və 4.2.2 bəndləri yuxarıda verilən fərqlilikləri əks etdirir. Birinci texniki nəticəyə gəlindiyi qaydaya aiddir, DMAAin hüquqi nəticə ilə bağlı rəhbər göstəriş ikincidə verilir.

4.2. STD/FSTD Kvalifikasiyasının verilməsinə rəvac verən qiymətləndirmə prosesi

4.2.1. Texniki nəticə. AAQ-STD tələblərinə uyğungəlmənin texniki nəticələrini hazırlayan zaman DMAA aşağıdakı mərhələlərin həyata keçirilməsinə əmin olacaqdır:
a. STD/FSTD-nin yaradılması müqaviləsi bağlandıqdan sonra STD/FSTD operatoru STD/FSTD-nin sonda Milli Aviasiya DMAAinin qəbul edilməsi üçün kvalifikasiya olunacağı tənzimləyici standartın təmin edilməsinə məsuliyyət daşıyır. Bu, qurğu qiymətləndirmə üçün qəbul edilən zaman MAH tərəfindən razılaşdırıldığı kimi müvafiq AAQ-STD sənədinin mövcud versiyası olmalıdır. Bu ÜAT-a düzəliş edilən zaman bu cür düzəlişin yerinə yetirilməsindən sonra 12 aydan artıq qiymətləndirilməsi tələb edilən istənilən STD/FSTD mövcud AAQ-STD-nin ən son versiyasına uyğun gəlməlidir. İstisnalar qabaqcadan STD/FSTD Operatorunun MAH ilə razılaşdırılmalıdır.
b. STD/FSTD qiymətləndirilməsi üçün STD/FSTD operatorunun yazılı ərizəsi ÜAT STD-yə uyğun olaraq nəzərdə tutulan qiymətləndirmə tarixindən ən geci 30 gün əvvəl təqdim edilməlidir. Ərizə forması DMAAin seçdiyi dil(lərdə) çap ediləcəkdir. Bəzi DMAAlər ərizə təqdim edilərkən haqq ödənilməsini tələb edə bilərlər.
c. Şöbə Rəhbəri tərəfindən nəzarət edilməsi üçün şəxs təyin edilməli və STD/FSTD kvalifikasiya prosesinin bütün aspektlərində mərkəzi məntəqə rolunu oynamalı və bütün lazımi fəaliyyətləri əlaqələndirməlidir.

Təyin edilmiş şəxs bütün müvafiq qiymətləndirmə/yoxlamaların aparıldığını təsdiq etmək üçün Şöbə Rəhbəri qarşısında məsuliyyət daşımalıdır.

d. Ərizəçinin qurğunun ÜAT STD-nin müvafiq hissələrinə uyğunluğunu təmin etmək bacarığı, habelə STD/FSTD-nin təhlükəsiz və etibarlı istismarı və lazımi qaydada texniki təmiri qiymətləndirilməlidir.

f. Ərizəçinin təklif edilən Keyfiyyət Sistemi sistemin hərtərəfli və səmərəli olduğunu təsdiq etmək üçün diqqətlə nəzərdən keçirilməlidir. STD/FSTD-lərə malik Operator artıq kvalifikasiya olunduqda, Keyfiyyət Sisteminin təhlili aparılmır.

g. DMAA, müvəqqəti kvalifikasiyanın verilməsindən asılı olmayaraq, ərizəçiyə kvalifikasiya ilə bağlı qiymətləndirmə prosesi başa çatdıqdan sonra 14 gün ərzində son qərarı haqda məlumat verməyə borcludur.

h. Qiymətləndirmə prosesi başa çatdıqdan sonra ərizə yazılı tövsiyə və bütün qiymətləndirmələrin nəticəsinin sübutu ilə, yaxud hüquqi nəticəyə gəlməzdən əvvəl tələb olunan qiymətləndirmələr birgə STD/FSTD kvalifikasiyasına məsuliyyət daşıyan şəxsə təqdim edilməlidir. Bu fəaliyyət yuxarıdakı 4.1.1-ci yarım-bəndə uyğun olaraq təyin edilmiş və ümumi məsuliyyət daşıyan şəxs tərəfindən həyata keçirilməlidir.

4.2.2 Hüquqi Nəticələr

a. AAQ-STD-nin tələbləri ilə bağlı hüquqi nəticələrə gəlinən zaman Şöbə Rəhbəri tam şəkildə tələblərə cavab verildiyi qənaətinə gəldikdə, yalnız STD/FSTD Kvalifikasiya Sertifikatı verməlidir. Əgər o bu cür qənaətə gəlməzsə, ərizəçiyə DMAAi razı salmaq üçün tələb olunan təkmilləşdirmələr barədə yazılı məlumat verilməlidir.

b. STD/FSTD kvalifikasiyası üçün ərizəyə rədd cavabı verildikdə, ərizəçiyə milli qanunvericilik üzrə mövcud olan apelyasiya şikayəti hüquqları haqda məlumat verilməlidir.

4.2.3. STD/FSTD İstismar şərtləri üzrə sertifikatın verilməsi

a. STD/FSTD Kvalifikasiya Sertifikatı, Forma 130, göstərilən formada (bax: Əlavə 3) olmalı, DMAAin seçdiyi dil(lərdə) və ingilis dilində çap edilməlidir.

b. Bütün Kvalifikasiya Sertifikatları seriya nömrəsinə malik olmalı, və məktublarda prefiks kodu ilə göstərildikdə, SRD/FSTD-yə uyğun gəlməlidir. Məktub kodu sertifikatı verən DMAAə uyğun gəlməlidir. 6-cı Əlavə hər bir DMAA üzrə məktub kodunu göstərir. DMAA tərəfindən öz yurisdiksiyasından kənar kvalifikasiya olunan STD/FSTD ÜAH STD eyniləşdirmə kodlarının sonunda "Z" hərfinə malik olur.

4.3. Kvalifikasiya olunan STD/FSTD-lərin reyestri

4.3.1. Agentlik sertifikat alan STD/FSTD-lərin reyestrini tutmalıdır. Reyestrdə diqqətləri tələb olunan şəxslərə əhəmiyyətli məlumat və ya direktivlərin sürətli yayılmasına kömək edəcək STD/FSTD-nin vacib təfərrüatları göstərməlidir. Buraya əsas rəhbər jeyətin
əlaqə nömrələri və biznes ünvanı daxil edilməlidir.

FƏSİL 5 (təhlil 1): STD/FSTD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN FƏRQLİLİYİ ÜZRƏ PROSEDURLAR

5.1 Ümumi

5.1.1 Öz STD/FSTD-sini dəyişdirmək, təzələmək, deaktivləşdirmək, yaxud yerini dəyişdirmək istəyən STD/FSTD operator DMAA-a məlumat verməlidir. Mövcud STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün ərizələrə baxan zaman DMAA dəyişdirmə üçün məsuliyyətin aydın şəkildə müəyyən edilməsini təmin etməlidir. Şəxsi səlahiyyəti altında STD/FSTD kvalifikasiyanın dəyişdirilə biləcəyi ayrı-ayrı Şöbə Rəhbəri təyin edilməlidir.

5.1.2 STD/FSTD operatorunun dəyişdirmə üçün yazılı ərizəsi, habelə təklif edilən düzəlişləri göstərən Kvalifikasiya Sınaq Təlimatından müvafiq çıxarışlar nəzərdə tutulan dəyişiklik tarixindən ən geci 30 gün əvvəl DMAAin qəbul etdiyi formatda və ya başqa cür razılaşdırılan kimi təqdim edilməlidir. Bəzi DMAAlər mövcud Kvalifikasiya Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciət təqdim edilərkən haqq da ödənilməsini tələb edə bilər.

5.1.3. Mövcud STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciət alındıqdan sonra DMAA, STD/FSTD operatoru tərəfindən irəli sürülən müraciətin tam şəkildə əhatə olunmasının təmin edilməsi üçün lazım olan qiymətləndirmə və yoxlamaları aparmalıdır.

5.1.4. Dəyişdirmə ilə bağlı müraciətin işlənməsi zamanı Keyfiyyət Sisteminin davam edən adekvatlığı nəzərdən keçirilməlidir.

5.1.5. Müraciət baxılan və yoxlanılan zaman DMAA tələb olunan STD/FSTD-nin yoxlanma intensivliyini haqda qərar verəcəkdir.

5.1.6. DMAA STD/FSTD operatoruna yoxlama tələb edildikdə, bütün sənədləri aldıqdan 30 gün ərzində, yaxud istənilən yoxlamadan sonra 14 gün ərzində çıxartdığı qərar haqda məlumat verəcəkdir. Bu cür sənədlərə lazım gəldikdə, düzəliş edilmiş QTG-dən müvafiq çıxarışlar daxil edilməli və bu DMAAi razı salan qaydada yerinə yetirilməlidir.

5.1.7. Şöbə Rəhbəri STD/FSTD operatorunun səlahiyyətli olduğu və STD/FSTD-nin Kvalifikasiya Səviyyəsinin təmin edilməli olduğu qənaətinə gələrsə, vəziyyətdən asılı olaraq nəzərdən keçirilmiş STD/FSTD kvalifikasiya sənədlərini verməlidir. Əgər dəyişdirmə ÜAH Qərargahına təqdim edilən ətraflı məlumatlrı 4.2.3 (b) bəndinə uyğun olaraq dəyişdirərsə, onda MAH STD/FSTD-ni 4-cü Fəslin 4.3-cü bəndində göstərildiyi kimi təzələməlidir.

FƏSİL 6 STD/FSTD-NİN DÖVRİ İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİ ÜZRƏ PROSEDURLAR

6.1 Ümumi

6.1.1 Qəbul edilən Uyğungəlmə Vasitələrinin (QUV) və ya Təsrifləndirici və İzahedici Materialın (TİM) statusu ÜAH-STD-nin 2-ci bölməsindəki açıq səhifədə verilir. Konkret tələblə bağlı yalnız bir QUV mövcud olduqda, DMAAlər tələblərin həmin bir üsula uyğun gəlməsini təmin etməlidirlər. Buna baxmayaraq, Operatorların tələblərə cavab verə biləcəklərinin digər yollarının da olması fikri mövcuddur. Buna görə də, QUV yenidən nəzərdən keçirilə və ya yenidən şərh edilə bilər. Yerinə yetirmənin davamlı olması baxımından, STD/FSTD –nin Nəzarət Qrupunun qabaqcadan razılığı olmadan və NPA prosesinə təklif edilən dəyişiklik təqdim edilmədən ÜAH-STD-nin 2-ci Bölməsinin məzmununa heç bir əhəmiyyətli dəyişiklik və ya düzəliş etmək olmaz.

9.1.1-ci bəndin məzmununa baxmayaraq, 2-ci Bölmənin məzmununu genişləndirməyi və ya dəyişdirməyi zəruri edən hallar yarana bilər. Bu, 2-ci Bölməyə düzəliş edilməsini vacib edən və ya alternativ şəkildə onun vaxtının uzadılmasını tələb edən hallar ola bilər. Başqa cür, ilkin addım kimi faydalı ola biləcək Müvəqqəti Təlimat vərəqəsinin (MTV) verilməsi zərurəti yarana bilər.

AAQ-STD şərtləri üzrə STD/FSTD kvalifikasiyaya aparıb çıxardan ilkin qiymətləndirməni tələb edəcəkdir. Tələb edilən proses iki fərqli mərhələdə yerinə yetirilir. Birincisi, yoxlama STD/FSTD-nin tələblərə uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyən etmək üçün aparılır. Bu "texniki nəticə"dir və qiymətləndirmə qrupunun hesabatında xülasəsi verilir. İkinci mərhələ "hüquqi nəticə"dir və STD/FSTD-nin verilməsi (və ya imtina edilməsi) ilə bağlıdır. Hüquqi nəticə DMAAin tanımasını təsdiq, yaxud rədd edir. Bütün hallarda ayrı-ayrı Şöbə Rəhbərləri təyin edilməlidir və onların şəxsi məsuliyyəti altında STD/FSTD kvalifikasiyası verilir.

"Razılaşmaların" bu proses ərzində DMAA iki ayrı-ayrı rolun hər birində fəaliyyətini aydınlaşdırmaları böyük əhəmiyyətə malikdir. Texniki nəticə zamanı DMAA ÜAH üzvü kimi fəaliyyət göstərir; hüquqi nəticə zamanı isə o, milli imkan baxımından çıxış edir. Bu fərqlilik hazırkı JİP mətnində "olmalı", "edilməli" sözlərindən istifadəyə rəvac verir. Texniki nəticə ilə bağlı məsələlərdə DMAA hazırkı JİP-də verilən prosedurlara əməl etməlidir, lakin DMAAin hüquqi nəticəsi ilə bağlı qərarı ÜAH idarəetməsinə daxil edilə bilməz.

AAQ-STD tələblərinə uyğungəlmənin texniki nəticələrini hazırlayan zaman DMAA aşağıdakı mərhələlərin həyata keçirilməsinə əmin olacaqdır:

STD/FSTD-nin yaradılması müqaviləsi bağlandıqdan sonra STD/FSTD operatoru STD/FSTD-nin sonda Milli Aviasiya DMAAinin qəbul edilməsi üçün kvalifikasiya olunacağı tənzimləyici standartın təmin edilməsinə məsuliyyət daşıyır. Bu, qurğu qiymətləndirmə üçün qəbul edilən zaman MAH tərəfindən razılaşdırıldığı kimi müvafiq AAQ-STD sənədinin mövcud versiyası olmalıdır. Bu ÜAT-a düzəliş edilən zaman bu cür düzəlişin yerinə yetirilməsindən sonra 12 aydan artıq qiymətləndirilməsi tələb edilən istənilən STD/FSTD mövcud AAQ-STD-nin ən son versiyasına uyğun gəlməlidir. İstisnalar qabaqcadan STD/FSTD Operatorunun MAH ilə razılaşdırılmalıdır.

Bölmə Altı: Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD), Hissə İki: Prosedurlar

Mövcud STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciət alındıqdan sonra DMAA, STD/FSTD operatoru tərəfindən irəli sürülən müraciətin tam şəkildə əhatə olunmasının təmin edilməsi üçün lazım olan qiymətləndirmə və yoxlamaları aparmalıdır.

Dəyişdirmə ilə bağlı müraciətin işlənməsi zamanı Keyfiyyət Sisteminin davam edən adekvatlığı nəzərdən keçirilməlidir.

Müraciət baxılan və yoxlanılan zaman DMAA tələb olunan STD/FSTD-nin yoxlanma intensivliyini haqda qərar verəcəkdir.

DMAA STD/FSTD operatoruna yoxlama tələb edildikdə, bütün sənədləri aldıqdan 30 gün ərzində, yaxud istənilən yoxlamadan sonra 14 gün ərzində çıxartdığı qərar haqda məlumat verəcəkdir. Bu cür sənədlərə lazım gəldikdə, düzəliş edilmiş QTG-dən müvafiq çıxarışlar daxil edilməli və bu DMAAi razı salan qaydada yerinə yetirilməlidir

FƏSİL 7 HAKİMİYYƏT TƏRƏFİNDƏN STD/FSTD İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNƏ DƏYİŞİKLİK EDİLMƏSİ, MÜVƏQQƏTİ DAYANDIRILMASI VƏ LƏĞV EDİLMƏSİ

7.1. Ümumi

7.1.1 AAQ-STD şərtləri üzrə STD/FSTD kvalifikasiyaya aparıb çıxardan ilkin qiymətləndirməni tələb edəcəkdir. Tələb edilən proses iki fərqli mərhələdə yerinə yetirilir. Birincisi, yoxlama STD/FSTD-nin tələblərə uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyən etmək üçün aparılır. Bu "texniki nəticə"dir və qiymətləndirmə qrupunun hesabatında xülasəsi verilir. İkinci mərhələ "hüquqi nəticə"dir və STD/FSTD-nin verilməsi (və ya imtina edilməsi) ilə bağlıdır. Hüquqi nəticə DMAAin tanımasını təsdiq, yaxud rədd edir. Bütün hallarda ayrı-ayrı Şöbə Rəhbərləri təyin edilməlidir və onların şəxsi məsuliyyəti altında STD/FSTD kvalifikasiyası verilir.

"Razılaşmaların" bu proses ərzində DMAAin iki ayrı-ayrı rolun hər birində fəaliyyətini aydınlaşdırmaları böyük əhəmiyyətə malikdir. Texniki nəticə zamanı DMAA ÜAH üzvü kimi fəaliyyət göstərir; hüquqi nəticə zamanı isə o, milli imkan baxımından çıxış edir. Bu fərqlilik hazırkı JİP mətnində "olmalı", "edilməli" sözlərindən istifadəyə rəvac verir. Texniki nəticə ilə bağlı məsələlərdə DMAA hazırkı JİP-də verilən prosedurlara əməl etməlidir, lakin DMAAin hüquqi nəticəsi ilə bağlı qərarı ÜAH idarəetməsinə daxil edilə bilməz.

Aşağıdakı 4.2.1 və 4.2.2 bəndləri yuxarıda verilən fərqlilikləri əks etdirir. Birinci texniki nəticəyə gəlindiyi qaydaya aiddir, DMAAin hüquqi nəticə ilə bağlı rəhbər göstəriş ikincidə verilir.

STD/FSTD Kvalifikasiyasının verilməsinə rəvac verən qiymətləndirmə prosesi

AAQ-STD tələblərinə uyğungəlmənin texniki nəticələrini hazırlayan zaman DMAA aşağıdakı mərhələlərin həyata keçirilməsinə əmin olacaqdır:

a. STD/FSTD-nin yaradılması müqaviləsi bağlandıqdan sonra STD/FSTD operatoru STD/FSTD-nin sonda Milli Aviasiya DMAAinin qəbul edilməsi üçün kvalifikasiya olunacağı tənzimləyici standartın təmin edilməsinə məsuliyyət daşıyır. Bu, qurğu qiymətləndirmə üçün qəbul edilən zaman MAH tərəfindən razılaşdırıldığı kimi müvafiq AAQ-STD sənədinin mövcud versiyası olmalıdır. Bu ÜAT-a düzəliş edilən zaman bu cür düzəlişin yerinə yetirilməsindən sonra 12 aydan artıq qiymətləndirilməsi tələb edilən istənilən STD/FSTD mövcud AAQ-STD-nin ən son versiyasına uyğun gəlməlidir. İstisnalar qabaqcadan STD/FSTD Operatorunun MAH ilə razılaşdırılmalıdır.

b. STD/FSTD qiymətləndirilməsi üçün STD/FSTD operatorunun yazılı ərizəsi ÜAT STD-yə uyğun olaraq nəzərdə tutulan qiymətləndirmə tarixindən ən geci 30 gün əvvəl təqdim edilməlidir. Ərizə forması DMAAin seçdiyi dil(lərdə) çap ediləcəkdir. Bəzi DMAAlər ərizə təqdim edilərkən haqq ödənilməsini tələb edə bilərlər.

c. Şöbə Rəhbəri tərəfindən nəzarət edilməsi üçün şəxs təyin edilməli və STD/FSTD kvalifikasiya prosesinin bütün aspektlərində mərkəzi məntəqə rolunu oynamalı və bütün lazımi fəaliyyətləri əlaqələndirməlidir.

Mövcud STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciət alındıqdan sonra DMAA, STD/FSTD operatoru tərəfindən irəli sürülən müraciətin tam şəkildə əhatə olunmasının təmin edilməsi üçün lazım olan qiymətləndirmə və yoxlamaları aparmalıdır.

Dəyişdirmə ilə bağlı müraciətin işlənməsi zamanı Keyfiyyət Sisteminin davam edən adekvatlığı nəzərdən keçirilməlidir.

Müraciət baxılan və yoxlanılan zaman DMAA tələb olunan STD/FSTD-nin yoxlanma intensivliyini haqda qərar verəcəkdir.

DMAA STD/FSTD operatoruna yoxlama tələb edildikdə, bütün sənədləri aldıqdan 30 gün ərzində, yaxud istənilən yoxlamadan sonra 14 gün ərzində çıxartdığı qərar haqda məlumat verəcəkdir. Bu cür sənədlərə lazım gəldikdə, düzəliş edilmiş QTG-dən müvafiq çıxarışlar daxil edilməli və bu DMAAi razı salan qaydada yerinə yetirilməlidir

FƏSİL 8 TƏLƏB VƏ İSTİSNALAR

8.1. Tələblər

8.1.1 2.3.3 Əməliyyatlar üzrə Direktora müvafiq mütəxəssis məsləhəti və yardımı göstərilməsi, STD/FSTD Rəhbər Qrupu başlıca olaraq DMAA və sənaye nümayəndələrindən ibarət olaraq yaradılacaq. STD/FSTD Rəhbər Qrupu dövrü şəkildə çağırılacaq.
Əməliyyat üzrə Direktor və ya onun təyin etdiyi nümayəndə müstəqil iştirakçı qismində STD/FSTD SG-nin yığıncaqlarında iştirak edə bilərlər və STD/FSTD SG Direktora məsləhət verən və yardım edən müddətdə o, öz konkret funksiyaları daxilində həmin məsləhətə əməl etmək məcburiyyətində deyil.

Bölmə Altı: Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD), Hissə İki: Prosedurlar

Mövcud STD/FSTD Istismar Şərtləri Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciət alındıqdan sonra DMAA, STD/FSTD operatoru tərəfindən irəli sürülən müraciətin tam şəkildə əhatə olunmasının təmin edilməsi üçün lazım olan qiymətləndirmə və yoxlamaları aparmalıdır.
Dəyişdirmə ilə bağlı müraciətin işlənməsi zamanı Keyfiyyət Sisteminin davam edən adekvatlığı nəzərdən keçirilməlidir.
Müraciət baxılan və yoxlanılan zaman DMAA tələb olunan STD/FSTD-nin yoxlanma intensivliyini haqda qərar verəcəkdir.
DMAA-dan STD/FSTD operatoruna yoxlama tələb edildikdə, bütün sənədləri aldıqdan 30 gün ərzində, yaxud istənilən yoxlamadan sonra 14 gün ərzində çıxartdığı qərar haqda məlumat verəcəkdir. Bu cür sənədlərə lazım gəldikdə, düzəliş edilmiş QTG-dən müvafiq çıxarışlar daxil edilməli və bu DMAA-nı razı salan qaydada yerinə yetirilməlidir.

FƏSİL 9 UYĞUNGƏLMƏNİN QƏBUL EDİLƏN VASİTƏLƏRİ, TƏSRİFLƏNDİRİCİ VƏ İZAHEDİCİ MATERİAL VƏ MÜVƏQQƏTİ TƏLİMAT VƏRƏQƏLƏRİ

9.1. Ümumi

9.1.1 Qəbul edilən Uyğungəlmə Vasitələrinin (QUV) və ya Təsrifləndirici və İzahedici Materialın (TİM) statusu ÜAH-STD-nin 2-ci bölməsindəki açıq səhifədə verilir. Konkret tələblə bağlı yalnız bir QUV mövcud olduqda, DMAAlər tələblərin həmin bir üsula uyğun gəlməsini təmin etməlidirlər. Buna baxmayaraq, Operatorların tələblərə cavab verə biləcəklərinin digər yollarının da olması fikri mövcuddur. Buna görə də, QUV yenidən nəzərdən keçirilə və ya yenidən şərh edilə bilər. Yerinə yetirmənin davamlı olması baxımından, STD/FSTD –nin Nəzarət Qrupunun qabaqcadan razılığı olmadan və NPA prosesinə təklif edilən dəyişiklik təqdim edilmədən ÜAH-STD-nin 2-ci Bölməsinin məzmununa heç bir əhəmiyyətli dəyişiklik və ya düzəliş etmək olmaz.

9.1.2 9.1.1-ci bəndin məzmununa baxmayaraq, 2-ci Bölmənin məzmununu genişləndirməyi və ya dəyişdirməyi zəruri edən hallar yarana bilər. Bu, 2-ci Bölməyə düzəliş edilməsini vacib edən və ya alternativ şəkildə onun vaxtının uzadılmasını tələb edən hallar ola bilər. Başqa cür, ilkin addım kimi faydalı ola biləcək Müvəqqəti Təlimat vərəqəsinin (MTV) verilməsi zərurəti yarana bilər.

9.1.3 AAQ-STD şərtləri üzrə STD/FSTD kvalifikasiyaya aparıb çıxardan ilkin qiymətləndirməni tələb edəcəkdir. Tələb edilən proses iki fərqli mərhələdə yerinə yetirilir. Birincisi, yoxlama STD/FSTD-nin tələblərə uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyən etmək üçün aparılır. Bu "texniki nəticə"dir və qiymətləndirmə qrupunun hesabatında xülasəsi verilir. İkinci mərhələ "hüquqi nəticə"dir və STD/FSTD-nin verilməsi (və ya imtina edilməsi) ilə bağlıdır. Hüquqi nəticə DMAA-nin tanımasını təsdiq, yaxud rədd edir. Bütün hallarda ayrı-ayrı Şöbə Rəhbərləri təyin edilməlidir və onların şəxsi məsuliyyəti altında STD/FSTD kvalifikasiyası verilir.

4.1.2. "Razılaşmaların" bu proses ərzində DMAA-ların iki ayrı-ayrı rolun hər birində fəaliyyətini aydınlaşdırmaları böyük əhəmiyyətə malikdir. Texniki nəticə zamanı DMAA ÜAH üzvü kimi fəaliyyət göstərir; hüquqi nəticə zamanı isə o, milli imkan baxımından çıxış edir. Bu fərqlilik hazırkı JİP mətnində "olmalı", "edilməli" sözlərindən istifadəyə rəvac verir. Texniki nəticə ilə bağlı məsələlərdə DMAA hazırkı JİP-də verilən prosedurlara əməl etməlidir, lakin DMAAin hüquqi nəticəsi ilə bağlı qərarı ÜAH idarəetməsinə daxil edilə bilməz.

AAQ-STD tələblərinə uyğungəlmənin texniki nəticələrini hazırlayan zaman DMAA aşağıdakı mərhələlərin həyata keçirilməsinə əmin olacaqdır:

STD/FSTD-nin yaradılması müqaviləsi bağlandıqdan sonra STD/FSTD operatoru STD/FSTD-nin sonda Milli Aviasiya DMAAinin qəbul edilməsi üçün kvalifikasiya olunacağı tənzimləyici standartın təmin edilməsinə məsuliyyət daşıyır. Bu, qurğu qiymətləndirmə üçün qəbul edilən zaman MAH tərəfindən razılaşdırıldığı kimi müvafiq AAQ-STD sənədinin mövcud versiyası olmalıdır. Bu sənədlərə düzəliş edilən zaman bu cür düzəlişin yerinə yetirilməsindən sonra 12 aydan artıq qiymətləndirilməsi tələb edilən istənilən STD/FSTD mövcud AAQ-STD-nin ən son versiyasına uyğun gəlməlidir. İstisnalar qabaqcadan STD/FSTD Operatorunun MAH ilə razılaşdırılmalıdır.

Mövcud STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciət alındıqdan sonra DMAA, STD/FSTD operatoru tərəfindən irəli sürülən müraciətin tam şəkildə əhatə olunmasının təmin edilməsi üçün lazım olan qiymətləndirmə və yoxlamaları aparmalıdır.

Dəyişdirmə ilə bağlı müraciətin işlənməsi zamanı Keyfiyyət Sisteminin davam edən adekvatlığı nəzərdən keçirilməlidir.

Müraciət baxılan və yoxlanılan zaman DMAA tələb olunan STD/FSTD-nin yoxlanma intensivliyini haqda qərar verəcəkdir.

DMAA STD/FSTD operatoruna yoxlama tələb edildikdə, bütün sənədləri aldıqdan 30 gün ərzində, yaxud istənilən yoxlamadan sonra 14 gün ərzində çıxartdığı qərar haqda məlumat verəcəkdir. Bu cür sənədlərə lazım gəldikdə, düzəliş edilmiş QTG-dən müvafiq çıxarışlar daxil edilməli və bu DMAAi razı salan qaydada yerinə yetirilməlidir.

FƏSİL 10 : İSTİSMAR ŞƏRTLƏRİNİN , TƏSDİQ VƏ QƏBUL EDİLMƏSİ

10.1. Kvalifikasiya

STD/FSTD-yə Kvalifikasiya Səviyyəsi texniki nəticələrə uyğun verilir. Texniki nəticələr qyrğunun ÜAH-STD daxilində mövcud olan tələblərə uyğun gəlmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi əsasında və xüsusilə də onun müəyyən edilən manevrlər zamanı təyyarəni əvəz edə bilmə qabiliyyəti ilə bağlı verilir. Bu qiymətləndirmə prosesi ÜAH-STD daxilində verilir və qurğunun DMAAin işçi heyətindən ibarət təcrübəli yoxlama qrupu tərəfindən etibarlı işləməsinin həm obyektiv, həm də subyektiv təhlilindən ibarət olur.

10.2. Təsdiq və Qəbuletmə

10.2.1. STD/FSTD-nin Kvalifikasiya Səviyyəsinə əsaslanan maksimal təlim, yoxlama və sınaq balları istənilən STD/FSTD istifadəçisinin avtomatik təsdiqi demək deyildir. Buna baxmayaraq, DMAA tərəfindən verilən təsdiq qiymətləndirmə vasitəsilə müəyyən edilməli olan STD/FSTD-nin təcrübə səviyyəsini nəzərə almalıdır. Buan müvafiq olaraq, sözügedən təsdiq üzrə verilən ballar qurğunun Kvalifikasiya Səviyyəsinə əsaslanan maksimal ballardan artıq ola bilməz. STD/FSTD istifadəçisinə tətbiq edilən tənzimləyici tələblər ÜAH-FCL, ÜAH-OPS-da, eləcə də vəziyyətdən asılı olaraq əlaqəli prosedurlarda verilir.

10.2.2. AAQ-STD-də “DMAAin qəbul etdiyi” ifadəsi verilir və onu izah etmək lazımdır. Bu ifadə DMAAin razılığı necə verəcəyi haqda mövzu və ya təkliflərə istinad edir. DMAA tərəfindən qəbul edilən və ya qəbul edilməli olan məsələyə gəldikdə isə DMAA bu məsələ ilə bağlı müsbət rəy verir.

FƏSİL 11 STD/FSTD STANDARTLAŞDIRMA QRUPLARI (STD/FSTD ST) TƏRƏFİNDƏN SƏFƏRLƏRİN KEÇİRİLMƏSİ PROSEDURLARI və ÜAH ƏMƏLİYYATLARI BÖLMƏSİNİN TƏLƏB ETDİYİ NƏZARƏT FƏALİYYƏTİ

11.1 Ümumi

11.1.1 Əməliyyat Bölməsinin rolu aşağıdakılardan ibarətdir:

- ÜAH-STD-nin yerinə yetirilməsindən DMAA -lara yardım edilməsi; və
- ÜAH-STD-nin yerinə yetirilməsində uyğungəlmənin qiymətləndirilmə ilə bağlı DMAAin fəaliyyətinə nəzarət edilməsi.

Aşağıda DMAA tərəfindən STD/FSTD-nin ilkin və ya dövri kvalifikasiyasının verilməsindən əvvəl nəzərə alınmalı olan və AAQ-STD/FSTD-da əhatə olunmayan məsələlərin xülasəsinin verilməsinə edilən cəhdlər verilir. Buna baxmayaraq, DMAAin hazırkı Əlavənin məzmunundan çıxış edərək yoxlama öhdəlikləri sadalanan məsələlərlə məhdudlaşmır. DMAA müvafiq hesab edilən istənilən məsələni araşdıra bilər və araşdırmalıdır.

Təşkilat və infrastruktur
STD/FSTD-nin kvalifikasiyasının və ya dövri kvalifikasiyasının verilməsi üçün heç bir ərizə DMAA STD/FSTD operatorunun Kvalifikasiya Səviyyəsinə müvafiq olaraq müəyyən edilən iş icrasını, funksiyaları və digər xarakteristikaları təmin etmək bacarığını nümayiş etdirməsindən razı qalmayınca uğurlu ola bilməz. Ərizəçinin təşkilatının yararlılığının qiymətləndirilməsi DMAAi razı salan tərzdə aşağıdakıların yoxlanmasından ibarət olacaqdır:

- Ərizəçinin Keyfiyyət Sisteminin mövcudluğu, eləcə də səmərəliliyi, belə ki o, birbaşa konkret STD/FSTD-yə təsir edir;
- Ərizəçinin yeniləşən sistemi, yəni STD/FSTD kompüter avadanlığı və proqram təminatının əhəmiyyətli modifikasiyalarının tətbiqi;
- Təhlükəsiz və etibarlı əməliyyatın təmin edilməsi və quraşdırılması, eləcə də mövcud sağlamlıq və təhlükəsizlik normalarının yerinə yetirilməsi;
- STD/FSTD təhlükəsizlik xüsusiyyətlərinin yoxlanma müntəzəmliyi.

İdarəetmə strukturu
Ümumi qayda olaraq, digərməsələlər üzər STD/FSTD operatoru ilə əlaqə saxlamaqla inspektor təmin edilən sahələr, imkanlarla, işçi heyətinin idarəetmə strukturunun adekvatlığı və onun səmərəliliyi ilə tanış olacaqdır. Xüsusi yoxlamaya və ya bu məsələlərin təhlilinə normal şəkildə aşağıdakı hallarda ehtiyac olacaqdır:

- STD/FSTD operatorunun təşkilatında istənilən əsas dəyişikliyə əməl edilməsi;
- Əgər STD/FSTD operatoru yeni sahəyə köçərsə.

11.5 STD/FSTD ST Üzvlərinin təyin edilməsi və təlimi

AAQ-STD şərtləri üzrə STD/FSTD kvalifikasiyaya aparıb çıxardan ilkin qiymətləndirməni tələb edəcəkdir. Tələb edilən proses iki fərqli mərhələdə yerinə yetirilir. Birincisi, yoxlama STD/FSTD-nin tələblərə uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyən etmək üçün aparılır. Bu "texniki nəticə"dir və qiymətləndirmə qrupunun hesabatında xülasəsi verilir. İkinci mərhələ "hüquqi nəticə"dir və STD/FSTD-nin verilməsi (və ya imtina edilməsi) ilə bağlıdır. Hüquqi nəticə DMAAin tanımasını təsdiq, yaxud rədd edir. Bütün hallarda ayrı-ayrı Şöbə Rəhbərləri təyin edilməlidir və onların şəxsi məsuliyyəti altında STD/FSTD kvalifikasiyası verilir.

"Razılaşmaların" bu proses ərzində DMAAin iki ayrı-ayrı rolun hər birində fəaliyyətini aydınlaşdırmaları böyük əhəmiyyətə malikdir. Texniki nəticə zamanı DMAA ÜAH üzvü kimi fəaliyyət göstərir; hüquqi nəticə zamanı isə o, milli imkan baxımından çıxış edir. Bu fərqlilik hazırkı JİP mətnində "olmalı", "edilməli" sözlərindən istifadəyə rəvac verir. Texniki nəticə ilə bağlı məsələlərdə DMAA hazırkı JİP-də verilən prosedurlara əməl etməlidir, lakin DMAAin hüquqi nəticəsi ilə bağlı qərarı ÜAH idarəetməsinə daxil edilə bilməz.

FƏSİL 12 STD/FSTD AUDİTİNDƏN SONRA DMAA VƏ EASA ARASINDA MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ PROSEDURLARI

12.1 DMAA və EASA arasında 29.06.2009 cu il tarixli "İşçi Razılaşmaya" əsasən idarə edilir

12.1.1 Qrupun yola düzməsindən əvvəl STD/FSTD ST tərəfindən DMAAlə sorğu aparılacaqdır (bax: Fəsil 11, bənd 11.9.3.h) və DMAA buna görə də qrupun gəldiyi əsas nəticələr barədə məlumatlı olmalıdır.

12.1.2. 11-ci Fəslə, 11.11-ci bəndə uyğun olaraq Əməliyyat Bölməsi rəsmi şəkildə DMAAə yazmaqdan əvvəl gəlinən nəticələri DMAA ilə müzakirə edəcəkdir. Qarşılıqlı şəkildə qəbul edilən standartların arzuolunan səviyyəsini təmin etmək məqsədilə Əməliyyat Bölməsi sorğu ilə bağlı keçirilən STD/FSRTD səfərinin tamamlanmasından sonra bir ay ərzində DMAAə məktub göndərəcəkdir. Həmin vaxt ərzində gəlinən nəticələri müzakirə etmək mümkün olmazsa, gəlinənnəticələrin müzakirə edilməməsi səbəbləri məktubda göstəriləcəkdir. Rəsmi məktub DMAAin tələb etdiyi fəaliyyəti və DMAAin uyğun gəlməli olduğu təklif edilən müddəti müəyyən edəcəkdir.

BITD halında, dövri qiymətləndirmə yalnız münasib şəkildə kvalifikasiya olunmuş bir Pilot-İnspektor tərəfindən BITD-dən istifadə etməklə Qeydiyyata alınmış Obyekt və ya Uçuş Təlimi Təşkilatının səfəri ilə birgə aparıla bilər.

6.4.1 FSTD-nin ilkin və dövri qiymətləndirmələri ərzində səlahiyyətli DMAA Obyektiv Sınaqlarla FSTD-ni təyyarənin növ və ya sinfi ilə müqayisəsini başa çatdıran bir sıra Funksiya və ya Subyektiv Sınaqları aparacaqdır.

Funksiyaların sınaqları imitasiya olunan təyayrə sistemlərinin və onların tətbiqinin qəbul edilən olduğunu təsdiq edən zaman Subyektiv Sınaqlar təlim, yoxlama və sınaq tapşırıqları ilə bağlı FSTD yararlılığını təsdiq edir.

FSTD, real təyyarə mühitində əməliyyatı yerinə yetirən uçuş heyəti tərəfindən adekvat qəbuletməni təmin edən zaman arzu edilən/tələb olunan tapşırıqların yerinə yetirilməsinə icazə vermək üçün adekvat çevikliklə təmin etməlidir. Bundan əlavə, Əməliyyat Stansiyasının İnstruktoru (İOS) tapşırıqlar üzrə adekvat obyektlərin təmin edilməsi zamanı uçuş heyətinin fəaliyyətini müşahidə edərkən lazımsız narahatlıq göstərməməlidir.

ÜAT-FSTD-nin 1-ci bölməsi tələblər, ACJ-lərin 2-ci bölməsi isə kvalifikasiya üzrə uyğungəlmə vasitələrini müəyyən edir. Buna baxmayaraq, həm səlahiyyətli DMAAin, həm də FSTD operatorunun FSTD Funksiyaları və Subyektiv Sınaqlar qaydasından nəyin gözlənilməli olduğunu başa düşmələri əhəmiyyət kəsb edir. Yadda saxlamaq lazımdır ki, FSTD üçün Subyektiv Sınaqların hissəsi uçuş donması və yenidən quraşdırmanı qiymətləndirməyə əlavə olaraq tipik təlim sessiyaları ilə müqayisə edilən müdaxilə edilməyən uçuşları da özünə daxil edir. Bu cür profilin nümunəsi ilə aşağıdakı Şəkil 1-də (BİTD üçün 4.6) tanış olmaq mümkündür.

Obyektiv Sınaq QTG ətrafında aparılır. İlkin qiymətləndirmədən sonra başlanılan sınaqdan əvvəl QTG-yə daxil olan Yararlılıq Sınaqlarının qəbul edilməsi DMAA tərəfindən sınaqların bəzilərinin aparılması üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulan FSTD vaxtının hədər yerə sərf olunmadığına əmin olmaq üçün qiymətləndirmə tarixindən əvvəl DMAA ilə razılaşdırılmalıdır. Bütün sınaqların qəbul edilməsi onların məzmunundan, dəqiqliyindən, tamlığından və nəticələrin aktuallığından asılıdır.

Obyektiv Sınaqlara ayrılan vaxtın çox hissəsi hər bir sınağın aparılması üçün quraşdırılan avtomatik və mexaniki sistemlərin sürətindən və xüsusi avadanlığın tələb edilib-edilməməsindən asılıdır. DMAA, xüsusi avadanlıq tələb edilməyincə, FSTD operatoruna qiymətləndirmə günü aparılacaq nümunənin yararlılıq sınaqları haqda xəbərdar etməyəcəkdir. Yada salmaq lazımdır ki, QTG-nin hissəsi işlədilən zaman Subyektiv Sınaqlar üçün FSTD-dən istifadə edilə bilməz. Buna görə də QTG-nin yoxlanması və işlədilməsi üçün kifayət qədər vaxt (ən azı ardıcıl 8 saat) tələb olunur. Yararlılıq sınaqlarının necə aparılması haqda faydalı izahat uçuş trenajorlarının və ÜAT-FSTD A-nin kvalifikasiyası üzrə İCAO Təlim meyarlarına yardım üçün dərc edilən “Təyyarənin Uçuş İmitasiyası Qurğusunun Qiymətləndirmə Təlimatında” verilir.

ƏLAVƏ 1

YOXLAMALAR: İLKİN VƏ DÖVRİ STD/FSTD KVALİFİKASİYASI

1. Giriş

1.1 Aşağıda DMAA tərəfindən STD/FSTD-nin ilkin və ya dövri kvalifikasiyasının verilməsindən əvvəl nəzərə alınmalı olan və AAQ-STD/FSTD-da əhatə olunmayan məsələlərin xülasəsinin verilməsinə edilən cəhdlər verilir. Buna baxmayaraq, DMAAin hazırkı Əlavənin məzmunundan çıxış edərək yoxlama öhdəlikləri sadalanan məsələlərlə məhdudlaşmır. DMAA müvafiq hesab edilən istənilən məsələni araşdıra bilər və araşdırmalıdır.

2. Təşkilat və infrastruktur

2.1 STD/FSTD-nin kvalifikasiyasının və ya dövri kvalifikasiyasının verilməsi üçün heç bir ərizə DMAA STD/FSTD operatorunun Kvalifikasiya Səviyyəsinə müvafiq olaraq müəyyən edilən iş icrasını, funksiyaları və digər xarakteristikaları təmin etmək bacarığını nümayiş etdirməsindən razı qalmayınca uğurlu ola bilməz. Ərizəçinin təşkilatının yararlılığının qiymətləndirilməsi DMAAi razı salan tərzdə aşağıdakıların yoxlanmasından ibarət olacaqdır:

- Ərizəçinin Keyfiyyət Sisteminin mövcudluğu, eləcə də səmərəliliyi, belə ki o, birbaşa konkret STD/FSTD-yə təsir edir;
- Ərizəçinin yeniləşən sistemi, yəni STD/FSTD kompüter avadanlığı və proqram təminatının əhəmiyyətli modifikasiyalarının tətbiqi;
- Təhlükəsiz və etibarlı əməliyyatın təmin edilməsi və quraşdırılması, eləcə də mövcud sağlamlıq və təhlükəsizlik normalarının yerinə yetirilməsi;
- STD/FSTD təhlükəsizlik xüsusiyyətlərinin yoxlanma müntəzəmliyi.

3. İdarəetmə strukturu

3.1. Ümumi qayda olaraq, digərməsələlər üzər STD/FSTD operatoru ilə əlaqə saxlamaqla inspektor təmin edilən sahələr, imkanlarla, işçi heyətinin idarəetmə strukturunun adekvatlığı və onun səmərəliliyi ilə tanış olacaqdır. Xüsusi yoxlamaya və ya bu məsələlərin təhlilinə normal şəkildə aşağıdakı hallarda ehtiyac olacaqdır:

- STD/FSTD operatorunun təşkilatında istənilən əsas dəyişikliyə əməl edilməsi;
- Əgər STD/FSTD operatoru yeni sahəyə köçərsə.

3.2. Uğurlu STD/FSRD operatorunun biznesinin inkişafına nəzarət edən zaman DMAA yoxlamanın STD/FSTD operatorunun idarəetmə strukturu və imkanlarının müvafiq və ya adekvat inkişafı ilə bağlı aparılmasını təmin etməlidir.

4. Texniki təmir

Texniki xidmət yoxlaması STD/FSTD texniki xidmətinin dayanaqlı keyfiyyətini qiymətləndirmək üçün yerinə yetirilməlidir. Digər müxtəlif məsələlər arasında Texniki jurnaldan düzgün istifadə və onun doldurulması da yoxlanmalıdır.

5. İlkin yoxlama

5.1. Obyektiv yoxlama

5.1.1 Obyektiv Sınaq QTG ətrafında aparılır. İlkin qiymətləndirmədən sonra başlanılan sınaqdan əvvəl QTG-yə daxil olan Yararlılıq Sınaqlarının qəbul edilməsi DMAA tərəfindən sınaqların bəzilərinin aparılması üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulan FSTD vaxtının hədər yerə sərf olunmadığına əmin olmaq üçün qiymətləndirmə tarixindən əvvəl DMAA ilə razılaşdırılmalıdır. Bütün sınaqların qəbul edilməsi onların məzmunundan, dəqiqliyindən, tamlığından və nəticələrin aktuallığından asılıdır.

5.1.2 Obyektiv Sınaqlara ayrılan vaxtın çox hissəsi hər bir sınağın aparılması üçün quraşdırılan avtomatik və mexaniki sistemlərin sürətindən və xüsusi avadanlığın tələb edilib-edilməməsindən asılıdır. DMAA, xüsusi avadanlıq tələb edilməyincə, FSTD operatoruna qiymətləndirmə günü aparılacaq nümunənin yararlılıq sınaqları haqda xəbərdar etməyəcəkdir. Yada salmaq lazımdır ki, QTG-nin hissəsi işlədilən zaman Subyektiv Sınaqlar üçün FSTD-dən istifadə edilə bilməz. Buna görə də QTG-nin yoxlanması və işlədilməsi üçün kifayət qədər vaxt (ən azı ardıcıl 8 saat) tələb olunur. Yararlılıq sınaqlarının necə aparılması haqda faydalı izahat uçuş trenajorlarının və ÜAT-FSTD A-nin kvalifikasiyası üzrə İCAO Təlim meyarlarına yardım üçün dərc edilən "Təyyarənin Uçuş İmitasiyası Qurğusunun Qiymətləndirmə Təlimatında" verilir.

5.2. Subyektiv Sınağın keçirilməsi

5.2.1. Qiymətləndirmə üçün Subyektiv Sınaqlar haqda məlumatı ACJ FSTD A.030-da əldə etmək mümkündür və təklif edilən Subyektiv Sınaq Profili aşağıdakı 4-cü yarım-bənddə verilir.

5.2.2. Xüsusilə də, istənilən digər məqsəd üçün FSTD-dən istifadəni qəti şəkildə rədd edən Subyektiv Sınaq üçün bir iş günü tələb edilir.

5.3. Nəticə

5.3.1 Subyektiv və Obyektiv Sınaqların adekvat şəkildə əhatə etmək və yoxlama qrupunun yola düşməzdən əvvəl səmərəli dövri və təkrar sınağın aparılmasına imkan yaratmaq üçün FSTD-nin ilkin qiymətləndirilməsi məqsədilə adekvat vaxt (ardıcıl üç günədək) ayrılmalıdır.

6. Dövri qiymətləndirmələr

6.1. Obyektiv Sınağın keçirilməsi

6.1.1. Dövri qiymətləndirmələr zamanı DMAA qiymətləndirmələr arası müddətdə QTG-nin uğurlu işlədilməsinin şahidi olmaq istəyəcək. DMAA narahatlıq doğura biləcək sınaqlar daxil olmaqla qiymətləndirmə ərzində aparılmalı olan çoxlu sayda sınaqları seçəcəkdir.

Sınaq üçün xüsusi avadanlıq tələb edildikdə, adekvat bildiriş təqdim ediləcəkdir.

6.1.2. Əsasən Obyektiv Sınaqların keçirilməsi üçün lazım olan vaxt xüsusi avadanlığa, beləsi olarsa, və sınaq sisteminə olan ehtiyacdan asılı olur və sınaq aparılan zaman Subyektiv Sınaqlar və ya digər funksiyalar üçün FSTD-dən istifadə etmək olmaz. Avtomatik sınaq sistemini yaradan

müasir FSTD üçün dörd (4) saat normal şəkildə tələb ediləcəkdir. Mexaniki Sınaqların aparılmasına arxalanan FSTD-lər daha uzun vaxt müddəti tələb edə bilər.

6.2. Subyektiv Sınağın aparılması

6.2.1. Əsasən eyni subyektiv sınaq qaydası ACJ FSTD A.030-dan götürülən subyektiv sınaqların seçimi ilə aşağıdakı 4.6 yarım-bənddə göstərilən profilə uyğun olaraq aparılmalıdır.

6.2.2. Normal şəkildə dövri Subyektiv Sınağın aparılması üçün götürülən vaxt təxminən dörd (4) saat olur və FSTD bu vaxt ərzində başqa funksiyaları yerinə yetirə bilməz.

6.2 Nəticə

6.3.1 Dövri qiymətləndirmə ərzində Subyektiv və Obyektiv Sınaqların adekvat şəkildə əhatə edilməsinin təmin etmək üçün ümumən 8 saat ayrılmalıdır (BITD üçün 4 saat). Buna baxmayaraq, qiymətləndirmə zamanı yaranan FSTD çatışmazlığının qiymətləndirmə dövrünü uzada biləcəyi yadda saxlanmalıdır.

6.3.2 BITD halında, dövri qiymətləndirmə yalnız münasib şəkildə kvalifikasiya olunmuş bir Pilot-İnspektor tərəfindən BITD-dən istifadə etməklə Qeydiyyata alınmış Obyekt və ya Uçuş Təlimi Təşkilatının səfəri ilə birgə aparıla bilər.

6.4. Funksiyalar və Subyektiv Sınaqlar – Təklif edilən Sınaq Qaydası

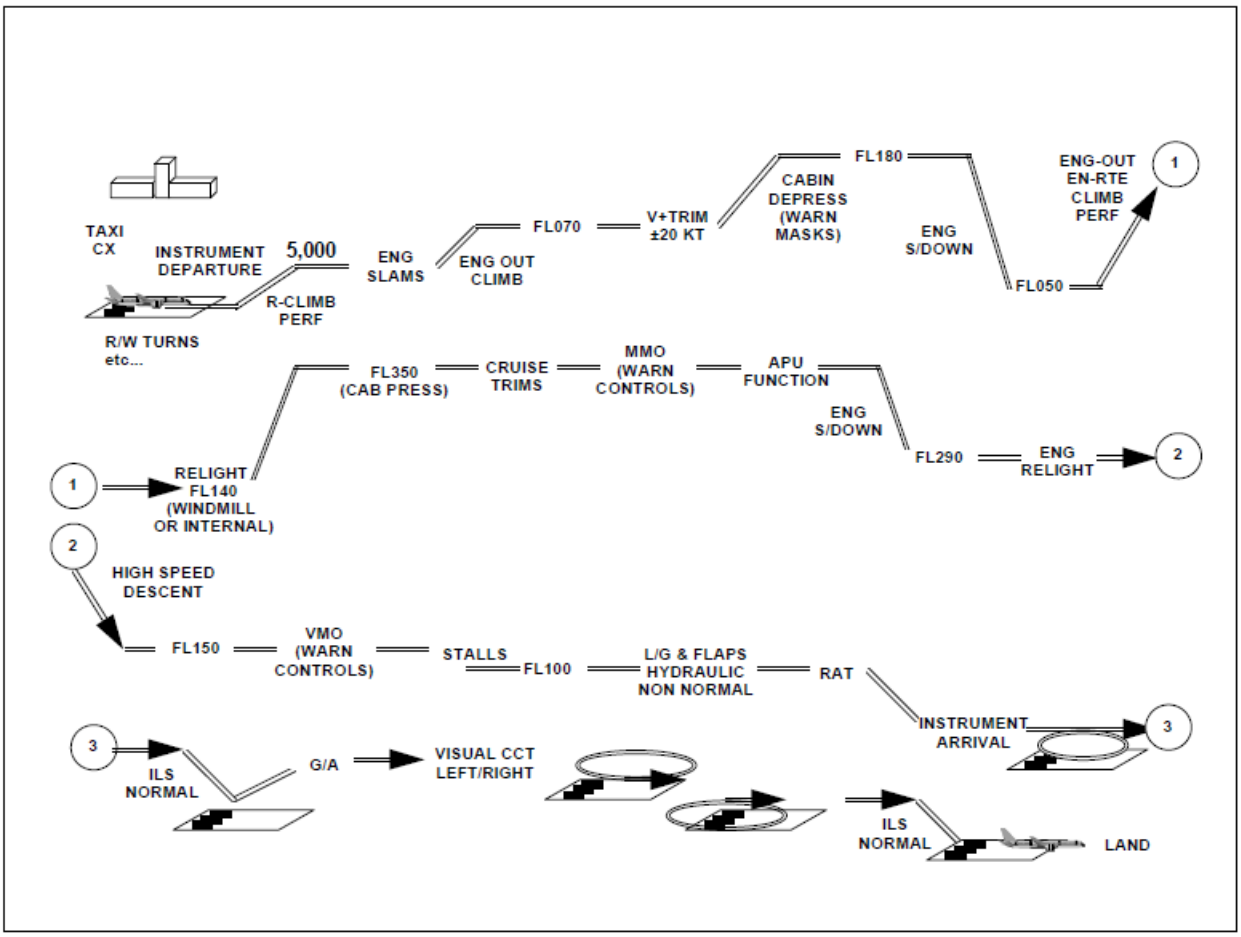
6.4.1 FSTD-nin ilkin və dövri qiymətləndirmələri ərzində DMAA Obyektiv Sınaqlarla FSTD-ni təyyarənin növ və ya sinfi ilə müqayisəsini başa çatdıran bir sıra Funksiya və ya Subyektiv Sınaqları aparacaqdır.

6.4.2. Funksiyaların sınaqları imitasiya olunan təyayrə sistemlərinin və onların tətbiqinin qəbul edilən olduğunu təsdiq edən zaman Subyektiv Sınaqlar təlim, yoxlama və sınaq tapşırıqları ilə bağlı FSTD yararlılığını təsdiq edir.

6.4.3. FSTD, real təyyarə mühitində əməliyyatı yerinə yetirən uçuş heyəti tərəfindən adekvat qəbuletməni təmin edən zaman arzu edilən/tələb olunan tapşırıqların yerinə yetirilməsinə icazə vermək üçün adekvat çevikliklə təmin etməlidir. Bundan əlavə, Əməliyyat Stansiyasının İnstruktoru (İOS) tapşırıqlar üzrə adekvat obyektlərin təmin edilməsi zamanı uçuş heyətinin fəaliyyətini müşahidə edərkən lazımsız narahatlıq göstərməməlidir.

6.4.4. ÜAT-FSTD-nin 1-ci bölməsi tələblər, ACJ-lərin 2-ci bölməsi isə kvalifikasiya üzrə uyğungəlmə vasitələrini müəyyən edir. Buna baxmayaraq, həm səlahiyyətli DMAAin, həm də FSTD operatorunun FSTD Funksiyaları və Subyektiv Sınaqlar qaydasından nəyin gözlənilməli olduğunu başa düşmələri əhəmiyyət kəsb edir. Yadda saxlamaq lazımdır ki, FSTD üçün Subyektiv Sınaqların hissəsi uçuş donması və yenidən quraşdırmanı qiymətləndirməyə əlavə olaraq tipik təlim sessiyaları ilə müqayisə edilən müdaxilə edilməyən uçuşları da özünə daxil edir. Bu cür profilin nümunəsi ilə aşağıdakı Şəkil 1-də (BİTD üçün 4.6) tanış olmaq mümkündür. (Funksiyaların və Subyektiv Sınaqların faydalı izahı və Subyektiv Sınaq qaydasının yoxlama-siyahısı nümunəsi ilə uçuş trenajorları və AAQ-FSTD A-nın kvalifikasiyası üzrə meyarların İCAO Təliminə yardım məqsədilə dərc edilən RAeS Təyyarənin Uçuş Trenajorunun Qiymətləndirilməsinə dair Təlimat kitabının 2-ci Cildində tanış olmaq mümkündür.

6.4.6 FSTD A üzrə Tipik Sınaq Rejimi

Qeyd: (1) Tipik Sınaq Rejimi (təxminən 2 saat) əlverişli atmosfer şəraiti üçün maksimal imkan verilən kütlədə və ya ona yaxın təyyarə kütlələrində aparılmalıdır. Bu əlverişli şəraitlər Standart Atmosferdən tutmuş FSTD-nin praktik istifadəsində tələb edilən temperatur və təzyiq limitlərinin sınaqdan keçirilməsinədək dəyişməlidir. Vizual tapşırıqlar yalnız vizual sistemə yararlı olan FSTD-lərə tətbiq edilir.

(2) AFCS ilə uçuş
(3) Mexaniki idarəetmə keyfiyyətləri sırf ümumi xarakterə malikdir və neqativ təlimi təmin etmir.

6.4.7 BİTD-lər üzrə Tipik Subyektijv Sınaq Profili (təxminən 2 saat) – vəziyyətdən asılı olaraq predmet və hündürlüklər
- uçuş və cihazlar üzrə yüksəkliyin yığılması, qalxma sürəti, yüksəkliyin yığılma xarakteristikası
- 4 000 ft-də bərabərləşdirmə.
- mühərrikin sıradan çıxması (əgər mümkündürsə)
- 6 000 ft-ə yüksəlmə zamanı mühərrikin sıradan çıxması (əgər mümkündürsə)
- Kreser uçuşu zamanı mühərrikin sıradan çıxması (əgər mümkündürsə), mühərrikin yenidən işə salınması
- mühərrikin müxtəlif iş rejimi ilə mühərrikin kreser keyfiyyəti
- 2000 ft-ə enmə
- İLS yaxınlaşması ilə müşayiət olunan müxtəlif konfiqurasiyalı bütün mühərrik keyfiyyətləri

Bölmə Altı: Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD), Hissə İki: Prosedurlar

- İşlək mühərriklə dövriyə gediş qaydası
- Düzgün olmayan enmə
- Nasaz mühərriklə dövriyə gedişi (əgər mümkündürsə)
- Nasaz mühərriklə İLS enməsi (əgər mümkündürsə)
- Dövriyə gedişli mühərrikin sıradan çıxması (əgər mümkündürsə)
- Düzgün olmayan enmə zamanı mühərrikin sıradan çıxması (əgər mümkündürsə), dövriyə gedişlə müşahidə olunan
- Təkrar işə salınan mühərrik (əgər mümkündürsə)
- 4000 ft hündürlüyə qalxma
- Manevr edilməsi:
- Normal şəkildə sola ə sağa dönmələr
- Sola və sağa kəskin fırlanma
- İstismar diapazonu çərçivəsində sürətləndirmə və sürətin azaldılması
- Müxtəlif konfiqurasiyalarda asmaya yanaşma
- Dövri spiral enməsindən çıxma
- Avtomatik uçuş əməliyyatı (əgər mümkündürsə)
- Sistemdə nasazlıqlar – Yaxınlaşma

ƏLAVƏ 2 KEYFİYƏT SİSTEMİ

1. Giriş

1.1 Hazırkı Əlavənin məqsədi DMAAə STD/FSTD operatorunun Keyfiyyət Sistemini necə qiymətləndirmək haqda məlumat və rəhbər göstərişlə təmin etməkdən ibarətdir. Bir şeyi yadda saxlamaq lazımdır ki, bu cür qiymətləndirmənin mövzusu STD/FSTD-nin texniki qiymətləndirilməsi deyil, Keyfiyyət Sisteminin qiymətləndirilməsidir.

2. DMAA tərəfindən STD/FSTD operatorunun auditi

2.1. Keyfiyyətin Qiymətləndirilməsi

2.1.1. DMAA STD/FSTD operatorunun Keyfiyyət Sisteminin əhatə dairəsini nəzərdə keçirəcək və bu STD/FSTD operatoru tərəfindən təmin edilən STD/FSTD-yə STD/FSTD kvalifikasiyası verilməzdən əvvəl onun bitkinliyi qiymətləndiriləcəkdir. Lazım gəldikdə, STD/FSTD operatorunun Keyfiyyət Sisteminin, yaxud onun hissələrinin əlavə audit yoxlaması aparılacaq və bu audit yoxlaması ildə bir dəfədən gec olmayaraq dövri şəkildə, intervalla həyata keçiriləcəkdir. STD/FSTD operatorunun Keyfiyyət Sisteminin xüsusi audit yoxlamaları STD/FSTD operatorunun təşkilatında hər hansı böyük miqyaslı dəyişiklik aparıldığı zaman aparılacaqdır. Aşağıda təşkilatda böyük miqyaslı dəyişikliyin nə hesab edildiyinin nümunəsi verilir:

- STD/FSTD operatoru AAQ-STD-nin müxtəlif hissələrinin əhatə etdiyi qurğuları tətbiq edir;

2.1.2. DMAA tərəfindən aparılan audit yoxlaması ən azı aşağıdakılardan ibarət olacaqdır:

- Sənəd yoxlanışı;
- Keyfiyyət Sisteminin təsdiqi.

2.2. Sənəd Yoxlanışı

2.2.1. Yoxlanılmalı olan sənədlər bunlardan ibarətdir:

- Keyfiyyət Təlimatı;
- Keyfiyyət Təminatı Proqramının təsviri;
- Texniki Jurnallar.

2.2.2. Sənədlər bitkinlik, məzmunun düzgünlüyü və məlumat verilən çatışmazlıqların aradan qaldırılması baxımından yoxlanılmalıdır.

2.3. Keyfiyyət Sisteminin təsdiqi

2.3.1. Keyfiyyət Sisteminin məqsədi ÜAH-STD-yə dayanaqlı uyğungəlməni təmin etməkdən ibarətdir və istifadə edilən metod Keyfiyyət Təlimatında göstərilməlidir. Keyfiyyət Sisteminin təsdiqinin məqsədi göstərilən prosedurların adekvatlığını və onlara əməl edilməsini yoxlamaqdan ibarətdir.

ƏLAVƏ 3

STD/FSTD KVALİFİKASİYA SERTİFİKATI

1. Giriş

Aşağıda ÜAH Forma 130, STD/FSTD Kvalifikasiya Sertifikatının format və məzmunu verilir. Sertifikata əlavə olaraq bu əhəmiyyətli sənədə aidiyyəti STD/FSTD-yə uyğun gələn istənilən məhdudiyyət və xüsusi icazə / təsdiq daxil olmaqla qısa spesifikasiya da daxildir.

Bölmə Altı: Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD), Hissə İki: Prosedurlar

[AZƏRBAYCAN]

STD/FSTD KVALİFİKASİYA SERTİFİKATI

 # _____

[DMAA] adından
Bununla da təsdiq edilir ki,

[XYZ STD/FSTD]

[Ünvanda]

yerləşən

ÜAH-STD ?? –də irəli sürülən Kvalifikasiya tələblərinə cavab vermiş və əlavə edilən şərtlərə [*müvafiq milli qanunvericilik haqda məlumatları daxil edin*] uyğun gəlir.

Hazırkı Sertifikat başqasına ötürülə bilməz və müvəqqəti dayandırılmayanadək və ya ləğv edilməyənədək *[ilin (rəqəmlə) gününü/ayını (sözlə) daxil edin*] öz qüvvəsində qalır.

Verildiyi yer:.....
Tarix:.....

İmza:.....
Adı:.....
Vəzifəsi:.....

Bölmə 6/Hissə 2 Əlavə 3-2

[AZƏRBAYCAN – *DMAA*]

STD/FSTD KVALİFİKASİYA SERTİFİKATI # _____

STD/FSTD SPESİFİKAİSYA

A) <u>Hava gəmisinin Növü/Variantı</u>

B) STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsi

C) Vizual Sistemi

D) Mühərrik Sistemi

E) Mühərrikin quraşdırılması

F) Alətin quraşdırılması

G) TCAS-ın quraşdırılması

H) Küləyin hərəkəti

I) Əlavə Xüsusiyyətlər

J) Məhdudiyyətlər

Sertifikatı verən şəxs:

İmza:.....
Adı: .....
Vəzifəsi:.....
Tarixi:.....

Bölmə Altı: Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD), Hissə İki: Prosedurlar

<table>
<tr><th colspan="3">ÜAH FORMA 131 – YARARLI STD/FSTD-lərin REYESTRİ – DAXİL EDİLƏN MƏLUMATLAR</th></tr>
<tr><td>1. STD/FSTD Məkanı
(məsələn, Sürix, İsveçrə)</td><td rowspan="2">4. Sertifikatı verən DMAA:
(əlaqə məlumatları daxil olmaqla)

Telefon:

Faks:

E-poçt:</td><td rowspan="2">6. STD/FSTD Operatoru:
(cavabdeh əlaqə məntəqəsi daxil olmaqla)

STD/FSTD Operatorunun ünvanı:</td></tr>
<tr><td>2. ÜAH Uçuş Trenajoru Eyniləşdirmə Kodu:
(məsələn, CH-110A)</td></tr>
<tr><td>3. Eyniləşdirmənin seriya nömrəsi: (məsələn, Şassi #)</td><td>İlkin Qiymətləndirmə
Dövrü Qiymətləndirmə
Xüsusi Qiymətləndirmə.
(vəziyyətdən asılı olaraq silin)

Qiymətləndirmə Tarixi:

Müddətin bitmə tarixi:</td><td>7. STD/FSTD Operatorunun əsas yerləşdiyi məkan:

Telefon:

Faks: (ölkə kodu daxil olmaqla)

E-poçt:</td></tr>
<tr><td colspan="3">STD/FSTD SPESİFİKASİYALARI</td></tr>
<tr><td colspan="3">8. Gava gəmisinin növü / Variantı/Sinfi</td></tr>
</table>

Bölmə Altı: Uçuş Təlimi Qurğuları (STD/FSTD), Hissə İki: Prosedurlar

STD/FSTD SPESİFİKASİYALARI (davamı)

9	**STD/FSTD İstehsalçısı**
10	**STD/FSTD Kvalifikasiya Səviyyəsi**
11	**Əsas İstinad Sənədi**
12	**Vizual Sistem / FoV**
13	**Hərəkət Sistemi**
14	**AWO Tutumu** (STD/FSTD İstifadəçi Təsdiqi deyil, STD/FSTD Sisteminin Tutumu) • **Təsdiq (RVR/DH)** • **Təyyarənin startı (RVR)**
15	**Avionikanın Təsviri** • **Əsas displey** • **Mühərrik displeyi** • **Uçuşun idarəetmə sistemi** • **Avtopilot**
16	**Mühərrikin quraşdırılması**
17	**ACAS –ın quraşdırılması** (Proqram təminatının nəzərdən keçirilməsi) • **Vizual Hədəflər hə yox**
18	**Küləyin hərəkəti haqda Təlimat hə yox** • **PWS hə yox**
19	**HUD**
20	**GPWS** • **EGPWS hə yox**
21	**Əlavə Bacarıqlar** (məsələn, Cat. C aerodrom modelləri, GPS, ETOPS)
22	**Məhdudiyyətlər** (müvəqqəti çatışmazlıqlar)

ƏLAVƏ 4

ÜAH-ın STD/FSTD QİYMƏTLƏNDİRMƏ HESABATI

1. Giriş

Aşağıda verilənlər öz STD/FSTD qiymətləndirmələrinin aparılmasından sonra yoxlama qrupları tərəfindən istifadə edilə bilən ÜAH STD/FSTD Qiymətləndirmə Hesabatının mümkün nümunəsini verir. Bundan, DMAA daxilində qurğunun Kvalifikasiya Səviyyəsinin verilməsinə əsas kimi məsul şəxs tərəfindən istifadə edilə bilər.

Loqo (DMAA) Tel: (DMAA)
Adı (DMAA)
Ünvanı (DMAA)

Tarix:

(HAKİMİYYƏTİN ADI) STD/FSTD QİYMƏTLƏNDİRMƏ HESABATI

(DMAAin) Kodu (vəziyyətdən asılı olaraq) :

ÜAH STD / FSTD İD Kodu :

Hava gəmisinin növü vəvariantı :

İmitasiya olunan Mühərrikin Versiya(ları) :

2. **Uçuş trenajorunun xüsusiyyətləri**
3. **Qiymətləndirmə təfərrüatları**
4. **Yardımçı informasiyalar**
5. **Təlim, sınaq və yoxlama nəzərəalmaları**
6. **Avadanlıqların təsnifatı**
7. **Nəticələr**
8. **Qiymətləndirmə qrupu**

Hazırkı hesabat müvəqqəti xarakter daşıyır.
Təqdim edilən nəticələr qiymətləndirmə qrupunun təqdim etdiyi nəticələrdir. (*DMAA*in) ofis rəhbəri daxili təhlil apardıqdan sonra bu nəticələrə dəyişiklik etmək hüququnu özündə saxlayır. Kvalifikasiya sertifikatı dəyişdirilmiş hesabat verilməyənədək qiymətləndirmə hesabatının rəsmiləşdirilməsini başa çatdırır.

9. Uçuş trenajorunun xüsusiyyətləri				
(a) STD/FSTD OPERATORU		**(b) MƏKAN**		
(c) STD/FSTD EYNİLƏŞDİRİLMƏSİ **VƏ** (ÜAH STD/FSTD KODU) **NÖMRƏ**		(d) UÇUŞ TRENAJORU İSTEHSALÇISI STD/FSTD EYNİLƏŞDİRMƏ SERİYASI		
(e) İLK DƏFƏ XİDMƏTƏ BURAXILMA (AY / İL)				
(f) VİZUAL SİSTEM İSTEHSALÇI VƏ NÖV		**(g) HƏRƏKƏT SİSTEMİ**		
(h) HAVA GƏMİSİNİN NÖVÜ VƏ VARİANTI				
(i)	**MÜHƏRRİKİN NÖV(LƏRİ)**	**MÜHƏRRİKƏ NƏZARƏT CİHAZLARI**	**UÇUŞA NƏZARƏT CİHAZLARI**	

10. Qiymətləndirmənin təfərrüatları					
(a) QİYMƏTLƏNDİRMƏ TARİXİ			**(b) ƏVVƏLKİ QİYMƏTLƏNDİRMƏNİN TARİXİ**		
(c) **QİYMƏTLƏNDİRMƏNİN NÖVÜ** □ ilkin □ dövrü □ xüsusi					
(d) **TÖVSİYƏ EDİLƏN STD/FSTD KVALİFİKASİYA SƏVİYYƏSİ**					
	□ **A**	□ **B**	□ **C**	□ **D**	
	□ **AG**	□ **BG**	□ **CG**	□ **DG**	□ **SC**
əsas istinad sənədi üzrə texniki meyarlar					

3. Yardımçı İnformasiya	
Şirkətin Nümayəndə(ləri) (Əsas STD/FSTD istifadəçisi, STD/FSTD	
İstifadəsi mümkün olan FSTD Oturacaqları	
İstifadə edilən Vizual Məlumat bazaları	
Xüsusi Aerodrom	
Başqa	

4. Təlim, sınaq və yoxlama nəzərəalmaları			
CAT I	RVR 550 m	DH 200 ft	
CAT II	RVR 300 m	DH 100 ft	
CAT III (ən aşağı minimal)	RVR	DH	
LVTO	RVR		
Təzəlik			
Xəttin Yoxlanması			
IFR-Təlim/-Yoxlamalar			
Növ Reytinqi			
Peşəkarlıq Yoxlamaları			
Avtopilotdan istifadə etməklə enməyə giriş			
Avtomatik enməyə giriş/Enmə məsafəsinə dair Təlimt			/
ACAS I / II			/
Küləyin hərəkəti haqda xəbərdarlıq edən sistem /Küləyin hərəkəti haqda xəbərdarlıq			/
ÜX-Radar			
HUD / HUGS			/
FANS			
GPWS / EGPWS			/
ETOPS Tutumu			
GPS			

5. Məsələlərin təsnifatı

QƏBUL EDİLMƏYƏN
Tələb olunan standarta uyğun gəlməyən və bu səbəbdən də təsnifat səviyyəsinə və ya təsnifatın özünə təsir edən məsələ.
Əgər bu avadanlıqlar verilən vaxt çərçivəsində düzəldilməzsə və ya aradan qaldırılmazsa (Bax: Qeydə), (*DMAAin Adı*) STD/FSTD təsnifatını müvəqqəti dayandıra, dəyişə, məhdudlaşdıra və ya ləğv edə bilər.

REZERVASİYA
Tələb edilən standarta uyğunluğu aydın şəkildə sübuta yetirilməyən avadanlıq və məsələ sonradan aydınlaşdırmaq üçün kənara qoyula bilər. Bu məsələlərin həlli aşağıdakıları tələb edə bilər:

11. Siyasəti idarə edən (DMAAin adı), və ya
12. Əlavə əsaslandırmalar.

İSTİFADƏYƏ YARARSIZ
Müvəqqəti olaraq sıradan çıxmış və ya nominal səviyyəsindən aşağı işləyən qurğu.

MƏHDUDİYYƏT
İstifadəyə yararsız qurğu, sistem və ya onların hissələri səbəbindən təlim, sınaq və yoxlama nəzərəalmalarına uyğun olaraq STD/FSTD-dən tam istifadənin qarşısını alan məsələ.

TƏKMİLLƏŞDİRMƏ ÜZRƏ TÖVSİYƏ
Tələb olunan standarta uyğun gələn, lakin tutarlı təkmilləşdirmənin güclü şəkildə tövsiyə edildiyi məsələ.

ŞƏRH
Şəxsi fəaliyyətlərin izah edilmə bacarığı.

Qeyd:
Düzəliş qrafiki ilə bağlı təfərrüatlarla ÜAT –STD/FSTD 1A.015 –in ACJ #2-də tanış olmaq mümkündür.

6. Gəlinən nəticələr

6.1 Subyektiv

A Qəbul edilməyən

1	

B Rezervasiya

1	

C İstifadəyə yararsız

1	

D Məhdudiyyət

1	

E Təkmilləşdirmə üzrə tövsiyə

1	

F Şərh

1	

6.2 Obyektiv

A Qəbul edilməyən

1	

B Rezervasiya

1	

E Təkmilləşdirmə üzrə tövsiyə

1	

F Şərh

1	

7. Qiymətləndirmə Qrupu

Adı	Vəzifəsi	Təşkilat	İmza
	TI		
	FI		
		(STD/FSTD İstifadəçisi)	
		(STD/FSTD Operatoru)	

.....

DMAA adından:

ƏLAVƏ 5

STD/FSTD KVALİFİKASİYASININ NÖMRƏLƏMƏ SİSTEMİ

1. Giriş

1.1 4-cü Fəslin 4.2.3-cü bəndinə istinad edərək 5-ci bənddə göstərilən Kvalifikasiya Sertifikatı kodları Üzv Dövlətlərin verdikləri Kvalifikasiya Sertifikatlarının nömrələnməsində prefiks kimi istifadə ediləcəkdir.

1.2. İstənilən Üzv Dövlətdə mövcud olduğu zaman STD/FSTD kvalifikasiyalarının verilməsinə və onlara nəzarət edilməsinə məsuliyyətlərin federal bölünməsi, ilkin milli prefiks məsələn, defis və ya regional ofisin (məsələn, D-BW) həqiqiliyinin göstərilməsini seçən DMAAin digər hərif ardıcıllığı ilə müşayiət oluna bilər.

1.3. Bütün hallarda sertifikatların ardıcıllığının müəyyən edilməsi defis və nömrə ilə müşayiət edilməlidir. DMAA sadələşdirmək üçün STD/FSTD operatoruna həmin STD/FSTD operatorunun artıq malik olduğu STD/FSTD kvalifikasiyasının nömrəsini verə bilər, lakin digər hallarda 1 nömrəsindən başlamalı və ardıcıllığı davam etməlidir. STD/FSTD kvalifikasiyasından imtina edildikdə və ya müddəti uzadılmadıqda, həmin STD/FSTD kvalifikasiyasının nömrəsi DMAA tərəfindən yenidən ardıcıllıqla istifadə edilməməlidir.

1.4. STD/FSTD kvalifikasiyasına düzəliş edilməsi / müntəzəm şəkildə verilməsi üçün DMAA izləmək üçün öz sistemindən istifadə edir.